

Mario Piirmets
keskkonnaspetsialist
Kehtna Vallavalitsus

Teie: 20.10.2025

Meie: 17.11.2025 nr 10-3/25-1828

Eesti Geoloogiateenistuse vastus Kehtna Vallavalitsuse pöördumisele T4 tuulepargi KSH aruande kohta

Austatud Mario Piirmets

Eesti Geoloogiateenistus on tutvunud Kehtna valla T2 ja T4 tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega ja leiab, et põhjavee teemat on käsitletud tehniliselt korrektselt. Samas on hindamise tulemuste põhjendamist ja esitust võimalik täiustada, et need oleksid paremini mõistetavad nii otsustajatele kui ka kohalikele elanikele ning aitaksid ennetada erinevaid hirme.

Inimeste küsimused põhjavee kohta ei viita hindamisveale, vaid sellele, et põhjavee toimimise loogika ja hindamise mehhanismid ei ole aruande tekstist piisava selgusega tajutavad.

Hindamise fookus peab olema lõpptarbijal

Põhjavesi on oluline selle kaudu, kellele ja millele see vajalik on – seega tuleb hindamine siduda piirkonna põhjavee lõpptarbijatega (puurkaevud, allikad, märgalad, pinnaveekogud). Praeguses aruandes on mõju käsitletud peamiselt ehituslike tegurite kaudu, näiteks vundamendi rajamise ja alanduslehtri ulatuse põhjal.

Et tagada hindamise sisuline arusaadavus, tuleks põhjavee mõju kirjeldada piirkonna põhjavee kontseptuaalse mudeli abil, mis näitab, kuidas arendus ja hüdrogeoloogiline süsteem on omavahel seotud. Soovitav on kasutada lihtsat skeemi või joonist, mis illustreerib põhjavee liikumissuundi, toite- ja väljavoolualasid ning tuulikute ja kaevude paiknemist nende suhtes. See aitab lugejal mõista, miks tuuliku ehitus ei saa mõjutada kilomeetrite kaugusel asuvaid veevõtukohti.

Hinnang peab selgitama, miks mõju on väike

Aruandes on öeldud, et ehitusaegne mõju on lühiajaline ja lokaalne ning alanduslehtri ulatus märgaladeni ei ulatu. See on sisuliselt õige, kuid mehhanismi kirjeldus jääb puudulikuks. Põhjendus peaks näitama, miks ja kuidas mõju ei kandu edasi, näiteks viitega geoloogilisele ehitusele, põhjaveekihi veemahutavusele või looduslikule taastumisele. Selline seletus loob selge põhjus-tagajärg seose ja vähendab tõlgendusruumi, mis tekitab inimestes ebakindlust.

Hindamise kvaliteet sõltub põhjenduse tugevusest, mitte uuringute hulgast

Eesti Geoloogiateenistus ei ole piirkonnas teinud iseseisvaid hüdrogeoloogilisi uuringuid ega mõõtmisi ning seetõttu ei ole võimalik anda otsest hinnangut, kas täiendavad uuringud on vajalikud. Oluline on hindamise motiveeritus ja teaduspõhisus – kui KSH koostaja suudab põhjavee seisundit ja arenduse võimalikkude mõju seletada kontseptuaalse mudeli abil, on hindamine piisav. Kui aga mõju ei ole võimalik selliselt veenvalt põhjendada, näitab see, et piirkonna hüdrogeoloogilisi seoseid ei tunta veel piisavalt hästi ning võib olla põhjendatud

täiendav uuring või täpsustav analüüs. Seega on oluline mitte hinnata uuringute mahtu, vaid hinnangu põhjenduse tugevust.

Seirel on lisaks teaduslikule ka kommunikatiivne väärtus

Seiret tuleb kavandada mitte ainult teaduslikust vajadusest lähtudes, vaid ka avaliku usalduse ja kindlustunde toetamiseks. Praktika on näidanud, et ka siis, kui seiret teaduslikus mõttes vajalikuks ei peeta, on sellel sageli oluline usaldust loov ja hirme maandav roll. Seire võimaldab kõigil osapooltel tugineda tegelikele andmetele ning annab võimaluse kiiresti reageerida, kui ilmnevad ootamatud muutused.

Heaks näiteks on Tootsi tuulepargi 2023. aasta ehitusaegne pinna- ja põhjavee seire, kus mõõtmistulemused kinnitasid, et ehitustegevus ei põhjustanud muutusi põhjavee tasemes ega kvaliteedis.

Teine kõnekas näide pärineb Eesti Geoloogiateenistuse fosforiidiuuringute seirest Kunda Lõuna-Aru karjääri piirkonnas, kus modelleerimise alusel eeldati puurimistööde mõju ulatuseks mõni meeter. Ometi otsustati põhjavee taseme ja kvaliteedi seiret teostada ümbruskonna talude kaevudes. Hiljem, kui ilmastiku tõttu muutus mõne kaevu põhjavee tase ja kvaliteet, võimaldasid olemasolevad seireandmed kiiresti ja veenvalt tõendada, et muutused olid looduslikku päritolu, mitte seotud puurimistöödega.

Selline kogemus kinnitab, et seire ei ole ainult teaduslik tegevus, vaid ka kommunikatsioonivahend, mis aitab vältida arusaamatusi ja tugevdada usaldust teaduslike järelduste vastu.

Kokkuvõtvalt on KSH hinnang põhjavee võimaliku mõju kohta sisuliselt ja tehniliselt korrektne, kuid hindamise põhjendusi ja sõnastust on võimalik täiustada, et need oleksid läbipaistvamad ja inimestele arusaadavamad.

EGT rõhutab, et hindamise piisavuse määrab motiveeritud ja teaduspõhine selgitus, mitte uuringute maht või keerukus. Kui põhjavee süsteem ja võimalik mõju on veenvalt seletatud kontseptuaalse mudeli alusel, on hindamine piisav. Kui sellist põhjendust ei ole võimalik esitada, tuleks kaaluda täiendavat uuringut.

Seiret soovitatakse kavandada mitte ainult teaduslikel kaalutlustel, vaid ka kommunikatsioonivahendina, mis aitab vähendada elanike muresid ja suurendada usaldust hindamise tulemuste vastu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sirli Sipp Kulli
direktor

Kontakt:

Andres Marandi

Hüdrogeoloogia ja keskkonnageoloogia osakonna juhataja

Andres.Marandi@egt.ee